

Raadsvoorstel

Voortzetting opvang Oekraïense vluchtelingen in 2024
Zaaknummer: 2024-032769

Aan de gemeenteraad.

Inleiding

Sinds het vroege voorjaar van 2022 worden Oekraïense vluchtelingen opgevangen in onze gemeente. De afgelopen periode hebben wij uw raad met diverse brieven geïnformeerd over de ontwikkelingen rondom deze opvang en over de locaties die daarvoor in gebruik zijn genomen. Daarnaast heeft u op respectievelijk 25 mei 2022, 30 november 2022 en 22 februari 2023 besloten om budget beschikbaar te stellen voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen in 2022 en 2023.

De oorlog is nog niet ten einde en de beschermingsmaatregel (RBT) voor de Oekraïense vluchtelingen is verlengd tot 4 maart 2025. Met deze wetenschap stellen wij voor om voor de opvang van Oekraïners een budget beschikbaar te stellen van € 21 mln.

In dit raadsvoorstel lichten we onze inzet toe en specificeren we onze budgetaanvraag.

Opvang Oekraïense vluchtelingen

De landelijke opgave op dit moment is het beschikbaar hebben van 97.000 plekken voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen. Op basis van de verdeling over de Veiligheidsregio's moet Friesland 3.800 plekken beschikbaar hebben en de gemeente Leeuwarden 738 plekken.

Opvanglocatie	capaciteit 2024
De Friesland	220
Polaris	130
Camping fase 1 plus 2	210
de Pier	180
Subtotaal	740
flexibele schil Camping	30
Totaal	770

Bovenstaand overzicht laat de capaciteit zien die we vanaf maart 2024 hebben op de diverse locaties. De capaciteit is niet gelijk aan de bezetting. Op dit moment zijn er inmiddels 90 plekken op de Pier in gebruik en volgen in maart de volgende 90 plekken (totaal Pier 180).

Naast de vluchtelingen die in de GOO verblijven zijn er ook nog 180 vluchtelingen die door particulieren (POO) worden opgevangen. Er is in december een bedankje uitgegaan naar deze particulieren.

Derdelanders

In januari heeft de Hoge Raad de uitspraak gedaan dat de derdelanders vanaf 4 maart niet meer vallen onder de Richtlijn Oekraïne. Voor 1 april zullen in totaal 32 derdelanders in onze gemeente de GOO en de POO moeten verlaten. Tot het moment van vertrek blijven ze onder de gemeentelijke verantwoordelijkheid vallen en ook hebben zij dezelfde rechten en plichten als Oekraïense vluchtelingen.

Nieuw normbedrag

Het normbedrag voor 2023 bedroeg € 83,- per dag per beschikbaar bed. Het bedrag is met ingang van 1 januari 2024 verlaagd naar € 61,- per beschikbare plek. Het leefgeld dat in 2023 uit dit normbedrag moest worden betaald wordt vanaf 2024 niet uit het normbedrag bekostigd, maar wordt afzonderlijk vergoed.

Zoals eerder al eens kenbaar gemaakt zijn de kosten voor hotelarrangementen (verblijf inclusief maaltijden) veel hoger dan de wijze waarop wij nu de opvanglocaties hebben ingericht. De investeringen die gedaan zijn in keukens en kookegelegenheden en het betalen van leefgeld maken de kosten per plek per dag lager. Nieuw Mellens en Oer 't Hout waren de laatste locaties met hotelarrangementen. Deze locaties zijn niet meer in gebruik sinds respectievelijk 1 maart 2023 en 1 juni 2023.

Overeenkomsten

De huurovereenkomsten, beheerovereenkomsten en indien van toepassing de huur van de grond van de locaties lopen ook door in 2024. De contracten voor de Camping en Polaris worden verlengd tot 1 maart 2025 en de overeenkomst voor De Friesland zal waarschijnlijk verlengd worden tot 1 mei 2025. Mocht de beschermingsrichtlijn (RBT) tussentijds komen te vervallen dan kunnen de overeenkomsten tussentijds worden opgezegd.

Voor beveiliging op de locaties is een aanbesteding geweest en sinds de zomer is Poortvliet het beveiligingsbedrijf dat op de locaties Polaris en de Friesland 24 uur per dag, 7 dagen per week aanwezig is. Op de camping zijn wel beveiligingscamera's maar geen beveiligers. Indien noodzakelijk kunnen we binnen de overeenkomst wel meer beveiliging inzetten op de locaties.

Ook voor inrichting, meubilair, technisch beheer, afvalverwerking, groen onderhoud, ongediertebestrijding en activiteiten zijn overeenkomsten afgesloten die worden verlengd voor 2024.

Inzet gemeente

Het team GOO bestaat uit 10 medewerkers en 1 teamleider. Er zijn woonbegeleiders en medewerkers bedrijfsbureau. Samengevat zorgt dit team voor de dagelijkse begeleiding van de vluchtelingen, schakelt met instanties en gemeente op het vlak van BSN, onderwijs, werk, leefgeld en activering. Alles is gericht op het zo zelfstandig mogelijk functioneren van de vluchteling in een opvanglocatie. Het team is de afgelopen periode uitgebreid en is nu ook klaar voor de ondersteuning op de Pier en de uitbreiding van de camping.

Aanvullende inzet gemeente

Naast de beschikbaarstelling van opvanglocaties en de begeleiding op de locaties vindt vanuit de gemeente ook op andere terreinen ondersteuning plaats.

Onderwijs

Oekraïense kinderen in de basisschoolleeftijd gaan naar de Zonnebloem die gehuisvest is op IKC de Weide in Aldlân. De Zonnebloem valt formeel onder de taalschool (samenwerking tussen Proloog en PCBO). De kinderen in de voortgezet onderwijsleeftijd gaan naar het ISK van Pieter Jelles. Deze kinderen gaan naar de locatie 'Leeuwarder Lyceum' en naar de locatie aan de 'Melkemastate'. Met het basisonderwijs is er tweewekelijks overleg om af te stemmen over de beschikbare capaciteit en de te verwachten instroom. Ook met het voortgezet onderwijs vindt periodiek overleg plaats over de samenwerking en benodigde capaciteit.

Naast het onderwijs voor kinderen en jongeren is er ook extra taalonderwijs voor volwassenen. Er zijn middelen beschikbaar gesteld en wij hebben Firda gevraagd een programma te maken en aan te bieden.

Veiligheid

We monitoren de veiligheidssituatie binnen en rondom onze GOO's actief. Doordat de medewerkers van het Team GOO nauw in contact staan met de bewoners is er binnen de opvanglocaties een goed beeld van hun welzijn en veiligheid. Op de locaties Polaris en de Friesland is beveiliging aanwezig. Hulpverlening verloopt zo nodig via de reguliere lijnen.

Activering

We zien dat veel Oekraïense vluchtelingen actief willen zijn. Ze willen niet alleen graag snel aan het werk: ook daarbuiten willen ze graag bezig zijn. Er is een groot aantal vrijwilligers actief om de vluchtelingen hierin bij te staan. Solidair Friesland is de instelling die vrijwilligersorganisaties aan elkaar verbindt en gezamenlijk met hen een activiteitenaanbod biedt voor zowel kinderen, jongeren als volwassenen. De activiteiten zijn recreatief en educatief en in de vakanties zijn er extra activiteiten. In 2024 is er extra aandacht en inzet voor taallessen en begeleiden naar werk.

Communicatie

Op het moment dat er een nieuwe (vervanging of uitbreiding) locatie nodig is, worden omwonenden, omliggende wijkpanels en bedrijven en de gemeenteraad daarover zo snel als mogelijk geïnformeerd. Ook de Oekraïense vluchtelingen worden actief en persoonlijk geïnformeerd, wanneer een mogelijke verhuizing naar een nieuwe locatie aan de orde is.

Financiën

Op basis van het beschikbaar hebben van 770 opvangplekken en een normbedrag van € 61,- per opvangplek per dag ontvangt de gemeente in 2024 een bedrag van afgerond € 17,2 mln voor Oekraïners die door de gemeente worden opgevangen.

Daarnaast ontvangt de gemeente een bijdrage van € 92,- per maand per Oekraïner die particulier worden opgevangen. De verwachting is dat er in 2024 180 Oekraïners particulier worden opgevangen waarvoor de gemeente in 2024 een bedrag ontvangt van € 0,2 mln. Deze bijdrage is bedoeld voor de gemeentelijke uitvoeringskosten van verstrekkingen bij particuliere opvang, de kosten van een wettelijke aansprakelijkheidsverzekering en voor buitengewone kosten.

De gemeente ontvangt ook leefgeld voor Oekraïners die door de gemeente of door particulieren worden ontvangen. Het leefgeld bestaat maximaal uit € 60,71 kledinggeld en € 242,48 eetgeld per persoon per maand. Oekraïners die particulier worden opgevangen ontvangen daarbovenop nog een extra toelage van € 80,91 per persoon per maand. Dit is het maximale leefgeld dat kan worden ontvangen. De hoogte van het leefgeld is afhankelijk van de leeftijd, gezinsgrootte en of iemand werkt/een uitkering ontvangt. Per saldo wordt voor leefgeld naar verwachting een bijdrage ontvangen van € 3,6 mln.

Voorstel

Op basis van het vorenstaande wordt voorgesteld om voor 2024 in totaliteit een budget beschikbaar te stellen van € 21 mln voor de opvang van Oekraïners waarvan € 17,2 mln voor de opvang van Oekraïners door de gemeente, € 0,2 mln voor de opvang van Oekraïners bij particulieren en € 3.6 mln voor leefgeld en dit bedrag te dekken uit de Rijksbijdrage.

Vervolg

Er gebeurt veel als het gaat om het huisvesten van ontheemden. We vinden het belangrijk om uw Raad daar actief over te blijven informeren en zullen u daarom ook bij nieuwe ontwikkelingen, maar ook als het gaat over de besteding van dit krediet, tijdig informeren met brieven en waar nodig ook met informatiebijeenkomsten. Voorop staat dat wij Oekraïense vluchtelingen gastvrij verwelkomen in onze gemeente en er alles aan doen om hen een veilig thuis te bieden in onze gemeentelijke opvanglocaties.

Leeuwarden, 27 februari 2024,

burgemeester en wethouders van Leeuwarden,

burgemeester.

secretaris.